

8. helluntain jälkeinen viikko, maanantai

Päivän epistola

(1. Kor. 9: 13 – 18)

”Veljet, ettekö tiedä, että temppelissä palvelevat papit saavat temppelistä elatuksensa ja ne, jotka toimittavat uhrit, saavat alttarille tuoduista uhreista osuutensa? Samoin on Herra määrännyt, että evankeliumin julistajien tulee saada elantonsa evankeliumista. Mutta minä en ole lainkaan käyttänyt hyväkseni näitä oikeuksia. En nytkään kirjoita tätä vaatiakseni niitä itselleni. Mieluummin vaikka kuolen! Tätä ylpeyden aihetta ei kukaan voi minulta riistää. Siinä, että julistan evankeliumia, ei ole mitään ylpeilemistä, sillä minun on pakko tehdä sitä. Voi minua, ellen evankeliumia julista! Jos teen sitä vapaasta tahdostani, minun kuuluu saada palkkaa. Mutta jos en toimi omasta tahdostani, minä vain suoritan tehtävää, joka on minulle uskottu. Mikä siis on palkkani? Se, että julistan evankeliumia ilman korvausta, käyttämättä hyväkseni niitä oikeuksia, joita minulla sen julistajana on.”

Paavalia vastaan oli hyökätty ja kyseenalaistettu hänen asemansa apostolina (1. Kor. 9: 3). Nyt hän puolustautuu hyökkääjiään vastaan. Apostolin oikeudesta saada elantonsa työstään Paavali kirjoitti jo aikaisemmin (1. Kor. 9: 7 – 12). Nyt hän jatkaa puolustautumistaan.

Paavalin antama esimerkki nousee Jerusalemin temppelin käytännöstä. Kolmannen Mooseksen kirjan mukaan osa ruokauhrista kuului Aaronille ja hänen jälkeläisilleen (3. Moos. 2: 3), samoin syntiuhrista (3. Moos. 6: 9 – 11, 19). Laajempi luettelo papistolle ja heidän perheenjäsenilleen kuuluvista uhreista on neljännessä Mooseksen kirjassa (4. Moos. 18: 8 -19), siinä todetaan mm. ”Annan sinulle ja pojillesi määräosan kaikista israelilaisten tuomista pyhistä lahjoista.” Papiston erityisestä asemasta kertoo myös seuraava teksti: ”Leeviläispapeilla, Leevin heimolla, ei saa olla omaa perintömaata israelilaisten keskuudessa. Heidän tulee saada elatuksensa Herralle tuotavista uhreista ja lahjoista” (5. Moos. 18:1).

”Herra on määrännyt, että evankeliumin julistajien tulee saada elantonsa evankeliumista.” Tämä viittaa Jeesuksen antamaan ohjeistukseen. Hän ohjeisti opetuslapsiaan lähetystyöstä esimerkiksi näin: ”Älkää varatko vyöhönne kultaa, hopeaa tai kuparia älkääkään ottako mukaanne laukkuja, älkää ylimääräistä paitaa, älkää jalkineita tai sauvaa. Työmies on ruokansa ansainnut.” (Matt. 10: 9 – 10, myös Mark. 6: 8 – 9). Paavali myös kirjoitti Timoteokselle seurakunnan johtajien oikeudesta saada elantonsa työstään (1. Tim. 5: 17 – 18).

”Mutta minä en ole lainkaan käyttänyt hyväkseni näitä oikeuksia.” Sanan julistajalla oli oikeus saada elantonsa työstään, mutta hänen ei ollut pakko käyttää tätä oikeutta hyväkseen. Sitten Paavali toteaa, että hänen on pakko julistaa evankeliumia. Tällä Paavali tarkoittaa, että hänelle kristittynä oleminen merkitsi evankeliumin julistamista. Paavali on vapaa elannon saamisen oikeudesta, mutta hänen on julistettava evankeliumia. Koska se on hänen velvollisuutensa, niin siitä hän ei voi ylpeillä. Sitten Paavali hyvin vaikeaselkoisesti kertoo uudelleen tämän saman asian. Tämä toisto on herättänyt keskustelua tutkijoiden kesken, mutta siihen ei osata antaa selitystä.

Päivän evankeliumi

(Matt. 16: 1 – 6)

”Siihen aikaan Jeesuksen luo tuli fariseuksia ja saddukeuksia, jotka halusivat panna hänet koetukselle ja pyysivät häntä näyttämään merkin taivaasta. Mutta Jeesus vastasi heille: ”Illalla te sanotte: Tulee kaunis ilma, kun taivas ruskottaa, ja aamulla: Tänään tulee ruma ilma, sillä taivas on synkän ruskottava. Taivasta te kyllä osaatte lukea, mutta ette aikojen merkkejä. Tämä paha ja uskoton sukupolvi vaatii merkkiä, mutta ainoa merkki, joka sille annetaan, on Joonan merkki.” Hän jätti heidät siihen ja lähti pois. He saapuivat vastarannalle, mutta opetuslapset olivat unohtaneet varata leipää mukaansa. Silloin Jeesus sanoi heille: ”Pitäkää varanne. Varokaa fariseusten ja saddukeusten hapatetta.”

Sama kertomus on myös Markuksella (8: 11 -13) ja Luukkaalla (12: 54 – 56). Lisäksi samanlainen kertomus löytyy myös Matteukselta (Matt. 12: 38 – 39).

Saddukeukset ja fariseukset olivat juutalaisten johtomiehiä Jeesuksen ajan Palestiinassa. Samalla he olivat Jeesuksen vastustajia. He poikkesivat toisistaan opettaessaan ihmisiä. Saddukeukset pitäytyivät tiukasti viiteen Mooseksen kirjaan (Tooraan) eivätkä opettaneet mitään siitä poikkeavaa. He eivät puhuneet esimerkiksi enkeleistä tai ylösnousemuksesta, josta taas fariseukset kertoivat. Jeesuksen opetus poikkesi kummankin ryhmän opetuksesta ja näin fariseukset ja saddukeukset liittoutuivat Jeesusta vastaan. Pyytäessään merkkiä taivaasta heidän tarkoituksenaan oli saada Jeesus tekemään jotain sellaista, joka näyttäisi vahvistavan Hänen auktoteettiaan, esimerkiksi jonkinlaisen tuli-ilmiön tai taas parantavan sairaita, kuten Hän oli tehnyt vähän aikaisemmin (Matt. 15: 29 - 31). Toinen vaihtoehto on, että he yllyttivät Häntä tekemään jotain sellaista, mihin Hän ei kykenisikään. Tähän kohtaan apostoli Paavali viittaa kirjoittaessaan: ”Juutalaiset vaativat ihmetekoja” (1. Kor. 1: 22). Kyseessä ei ole vilpittömän pyyntö vaan jonkinlainen ansa.

Jeesus oli toiminut heidän keskuudessaan ja he olivat nähneet Hänen tekemänsä voimateot (ihmeet). Mutta heillä ei ollut uskoa. Näin he kiistivät Jeesuksen messiaanisuuden. Jeesuksen tekemien voimatekojen varsinainen päämäärä ei olekaan uskon vahvistaminen, vaan sen (hengellisesti) parantava ja pelastava vaikutus. Voimateko johtaa ihmistä Jumalan yhteyteen.

Jakeet kaksi ja kolme kertovat taivaan merkeistä. Markuksella tätä tekstiä ei ole, mutta Luukkaalta se löytyy vähän eri muodossa (Luuk. 12: 54 – 56). Nähtävästi Matteus on muokannut tässä tekstiä. Hän on käyttänyt sen ajan maanviljelyskulttuurin tapaa katsoa taivaalle ja saada tietoa tulevasta säästä. ”Taivasta te kyllä osaatte lukea, mutta ette aikojen merkkejä.” Tämä on kehoitus niin uskoville kuin kirkollekin seurata omaa aikaansa. Jokaisessa ajassa voi olla Jumalan antamia viitteitä jostakin.

”Tämä paha ja uskonon sukupolvi” tarkoittaa niitä ihmisiä, jotka toimivat Jumalaa vastaan. Joonan merkistä Matteus on kirjoittanut jo aikaisemmin (12: 39 – 41). Joona on merkki kahdesta asiasta. Ensinnäkin hänen olemisensa meripelon vatsassa kolme päivää ja yötä kertoo Jeesuksen lepäävän haudassa kolmen vuorokauden aikana. Toisekseen se kertoo Joonaan menestyksestä saarnaajana Niiniven asukkaille. Jeesuksen toiminta kokonaisuudessaan on merkki taivaasta. Hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa on merkki kristityille. Paha sukupolvi näyttää viittaavan niihin, jotka pyrkivät vahingoittamaan Jeesusta ja uskonon sukupolvi viittaa niihin, jotka luopuvat oikeasta Jumalan palvelemisesta (vrt. Jer. 2; Hoos. 2: 4 - 15). Kysymys ei ole kuitenkaan kaikista ihmisistä, vaan Jumalasta luopuneista.

”Varokaa fariseusten ja saddukeusten hapatetta” on varoitus turmeltuneisuudesta. Tässä yhteydessä Jeesus käyttää tätä sanontaa perinteisen juutalaisen ajattelutavan mukaisesti. Hapate yleensä ymmärretään negatiivisesti, pahan leviämisenä, syntiin johtavana asiana. Jeesus käytti aikaisemmin hapatetta positiivisena, verratessaan taikinan kohoamista Jumalan valtakunnan kasvuun. Fariseusten ja saddukeusten opetus, joka perustuu isien perinnäissääntöihin, ihmisten tekemään lakiin, ei ole oikea, ei myöskään heidän elämäntapansa.

Matteuksen perustamissa tai hänen vaikutuspiirissään olevissa seurakunnissa oli paljon juutalaisia. Matteuksen evankeliumi oli suunnattu näille juutalaisille. On mahdollista, että varoitus fariseusten hapatteesta on annettu niille juutalais-kristityillä, jotka kävivät myös synagogassa ja kuulivat fariseusten opetusta.